

Wymagania na poszczególne oceny.

Temat lekcji	Zagadnienia	Wymagania na poszczególne oceny				
		dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
Rozdział 1. Z historią na Ty						
1. Historia – nauka o przeszłości	– historia jako nauka o przeszłości – historia a baśnie i legendy – efekty pracy historyków i archeologów – źródła historyczne, ich przykłady oraz podział	– posługuje się terminami: współczesność, przeszłość, historia, historycy, legenda, baśń – rozróżnia przeszłość od współczesności – rozróżnia fikcję (np. baśń) od rzeczywistości historycznej – potrafi krótko scharakteryzować, czym zajmują się historycy	– posługuje się terminami: dzieje, archeologia, źródła pisane, źródła materialne – rozróżnia pracę historyków i archeologów – potrafi podać przykłady postaci legendarnych i historycznych – wyjaśnia, czym są przyczyny i skutki – dokonuje podstawowego podziału źródeł historycznych	– porównuje pracę historyków i archeologów – wskazuje różne przykłady źródeł pisanych i niepisanych	– omawia rolę źródeł historycznych w procesie poznawania dziejów – wskazuje pozapodręcznikowe przykłady różnych kategorii źródeł historycznych – przedstawia różne efekty pracy naukowców zajmujących się przeszłością	– potrafi zaproponować podział źródeł pisanych bądź niepisanych na podkategorie – przedstawia nowoczesne metody badania życia ludzi w przeszłości – ocenia wiarygodność różnego rodzaju źródeł pisanych

2. Historia wokół nas	– znaczenie pamiątek rodzinnych – drzewo genealogiczne – sposób przedstawienia historii rodziny – „wielka” i „mała” ojczyzna – patriotyzm jako miłość do ojczyzny – sposoby wyrażania patriotyzmu – „małe ojczyzny” i ich tradycje – znaczenie terminów: tradycja, drzewo genealogiczne, ojczyzna, „mała ojczyzna”, patriotyzm	–poprawnie posługuje się terminami: ojczyzna, patriotyzm – podaje przykłady świąt rodzinnych – podaje przykłady pamiątek rodzinnych	– posługuje się terminami: tradycja, drzewo genealogiczne, „mała ojczyzna” – wyjaśnia, czym jest patriotyzm – podaje przykłady postaw i zachowań patriotycznych	– wyjaśnia, czym jest genealogia – wskazuje na mapie Polski własną miejscowość, region, województwo i jego stolicę – podaje przykłady regionalnych tradycji	– wskazuje lokalne przykłady instytucji dbających o regionalną kulturę i historię – charakteryzuje własną „małą ojczyznę” na tle innych regionów – wyjaśnia znaczenie dbałości o tradycję regionalną	– wskazuje wybitne postaci w dziejach regionu – ocenia, w jaki sposób różnorodność „małych ojczyzn” wpływa na bogactwo dużej – tworzy przewodnik po własnej miejscowości i regionie

3. Mieszkamy w Polsce	– państwo polskie i jego regiony – mój region częścią Polski – naród polski jako zbiorowość posługująca się tym samym językiem, mająca wspólną przeszłość i zamieszkująca to samo terytorium – dziedzictwo narodowe – polskie symbole narodowe – polskie święta państwowe – znaczenie terminów: państwo, region, naród, mniejszość narodowa, społeczeństwo, symbole narodowe, Polonia	–posługuje się terminami: państwo, region, naród – wskazuje na mapie państwo polskie i jego granice – zna poprawną nazwę państwa polskiego	–posługuje się terminami: mniejszość narodowa, społeczeństwo, symbole narodowe, Polonia – wymienia elementy współtworzące państwo – wymienia najważniejsze czynniki narodotwórcze – przedstawia polskie symbole narodowe – przedstawia najważniejsze święta państwowe – wskazuje na mapie stolicę państwa	– wskazuje Polskę na mapie świata – wskazuje na mapie główne krainy historyczno-geograficzne Polski – rozróżnia pojęcia naród i społeczeństwo – przedstawia genezę najważniejszych świąt państwowych – wskazuje przykłady instytucji dbających o dziedzictwo narodowe – opisuje właściwy sposób zachowania względem symboli narodowych – podaje przykłady mniejszości narodowych żyjących w Polsce	– wymienia największe zbiorowości Polonii – rozróżnia mniejszość narodową od etnicznej – wyjaśnia, dlaczego należy szanować inne tradycje narodowe	– omawia genezę polskich symboli narodowych – wyjaśnia pojęcia: emigracja, uchodźcy

4. Czas w historii	– chronologia i przedmiot jej badań – oś czasu i sposób umieszczania na niej dat – podstawowe określenia czasu historycznego (data, okres p.n.e. i n.e., tysiąclecie, wiek) – cyfry rzymskie oraz ich arabskie odpowiedniki – epoki historyczne: starożytność, średniowiecze, nowożytność, współczesność oraz ich daty graniczne	- używa terminów chronologicznych (data, tysiąclecie, wiek) – umieszcza daty na osi czasu	–posługuje się terminami: chronologia, okres p.n.e. i n.e – zamienia cyfry arabskie na rzymskie – wyjaśnia, czym jest epoka historyczna – porządkuje fakty i epoki historyczne oraz umieszcza je w czasie (era, stulecie)	– podaje cezury czasowe epok historycznych	– charakteryzuje główne epoki historyczne – podaje przykłady innych rachub mierzenia czasu	– wyjaśnia okoliczności ustanowienia roku 1 i podziału na dwie ery – wyjaśnia różnicę między kalendarzem juliańskim i gregoriańskim

5. Obliczanie czasu w historii	– obliczanie upływu czasu między poszczególnymi wydarzeniami – określanie, w którym wieku doszło do danego wydarzenia – podział czasu na wieki i półwiecza	– określa, w którym wieku miało miejsce dane wydarzenie – poprawnie wskazuje wydarzenie wcześniejsze w czasach p.n.e. – oblicza upływ czasu między wydarzeniami, w tym na przełomie obu er	– samodzielnie przyporządkuje wydarzenia stuleciom – przyporządkuje wydarzenia do epok historycznych	– przy określeniu datacji wydarzenia posługuje się sformułowaniami: początek, środek, koniec stulecia; półwiecze; przełom wieków		
6. Czytamy mapę i plan	– podobieństwa i różnice między mapą a planem – znaczenie mapy w pracy historyka – odczytywanie informacji z planu i mapy historycznej – najstarsze mapy świata	– posługuje się terminami: mapa, plan – dostrzega różnice między mapą a planem	– posługuje się terminami: legenda, symbol, róża wiatrów – objaśnia symbole legendy mapy – odczytuje z mapy podstawowe informacje	– wyjaśnia, czym jest kartografia – wyjaśnia, czym jest skala mapy – rozróżnia mapę geograficzną, polityczną, historyczną	– interpretuje i wyciąga wnioski z mapy	

Rozdział II: Od Piastów do Jagiellonów

1. Mieszko I i chrzest Polski	– słowiańskie pochodzenie Polaków – legendarne początki państwa polskiego – księżę Mieszko I pierwszym historycznym władcą Polski – małżeństwo Mieszka I z Dobrawą – chrzest Mieszka I i jego znaczenie – znaczenie terminów: plemię, Słowianie, Piastowie	–posługuje się terminami: plemię, Słowianie – wie, kto był pierwszym historycznym władcą Polski	–posługuje się terminem: Piastowie – przytacza przykłady legend o początkach państwa polskiego – wyjaśnia pochodzenie nazwy „Polska” – wskazuje na mapie rozmieszczenie plemion słowiańskich na ziemiach polskich	– wyjaśnić okoliczności zawarcia małżeństwa z Dobrawą oraz przyjęcia chrztu przez Mieszka – przedstawia najważniejsze konsekwencje przyjęcia chrztu – lokalizuje na mapie Gniezno, Poznań w państwie Mieszka I	– charakteryzuje znaczenie przyjęcia chrześcijaństwa dla państwa polskiego – wymienia legendarnych protoplastów Mieszka – opisuje bitwę pod Cedynią	– określa, jakie informacje może zdobyć historyk dzięki zastosowaniu metody dendrochronologicznej
2. Bolesław Chrobry – pierwszy król Polski	– misja świętego Wojciecha w Prusach – zjazd gnieźnieński i pielgrzymka cesarza Ottona III – wojny	–posługuje się terminami: cesarz, arcybiskupstwo, koronacja, gród, wojowie – opisuje wygląd grodu średniowiecznego – wie, że Bolesław Chrobry był pierwszym	–posługuje się terminami: misja, relikwie – zna wydarzenia związane z datami: 1000, 1025 – charakteryzuje postać	– opisuje przebieg misji św. Wojciecha do Prusów – przedstawia przyczyny i skutki zjazdu gnieźnieńskiego – opisuje wygląd i uzbrojenie woja z	– wyjaśnia znaczenie wizyty Ottona III w Gnieźnie dla państwa polskiego – wyjaśnia znaczenie utworzenia samodzielnej metropolii kościelnej	

	Bolesława Chrobrego z sąsiadami i przyłączenie nowych ziem – koronacja Bolesława Chrobrego na króla Polski – znaczenie terminów: misja, relikwie, cesarz, arcybiskupstwo, koronacja, gród, wojowie	królem Polski	św. Wojciecha	drużyny książęcej	– wyjaśnia znaczenie koronacji Bolesława Chrobrego – zna wydarzenia związane z datami: 997, 1002–1018 – wskazuje na mapie terytoria podbite przez Bolesława Chrobrego	
3. Polska Kazimierza Wielkiego	– Kazimierz Wielki ostatnim królem z dynastii Piastów – reformy Kazimierza Wielkiego – zjazd monarchów w Krakowie – uczta u Wierzyńka	–posługuje się terminem: uniwersytet – wyjaśnia, dlaczego historycy nadali królowi Kazimierzowi przydomek „Wielki” – opisuje wygląd średniowiecznego zamku	–posługuje się terminami: dynastia, uczta u Wierzyńka – zna wydarzenia związane z datami: 1364, 1370 – wyjaśnia powiedzenie – zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną	– wymienia główne reformy Kazimierza Wielkiego – opisuje zjazd monarchów w Krakowie – wyjaśnia cele oraz znaczenie utworzenia Akademii Krakowskiej	– argumentuje, dlaczego Kazimierz Wielki stał się wzorem dobrego władcy – wskazuje na mapie ziemie przyłączone do Polski za panowania Kazimierza Wielkiego	– wyjaśnia znaczenia panowania Kazimierza Wielkiego dla państwa polskiego

	– umocnienie granic państwa – zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną – utworzenie Akademii Krakowskiej – znaczenie terminu uniwersytet					
4. Jadwiga i Jagiełło – unia polsko-litewska	– objęcie władzy przez Jadwigę – zasługi Jadwigi dla polskiej kultury, nauki i sztuki – przyczyny zawarcia unii polsko-litewskiej w Krewie – okoliczności objęcia władzy w Polsce przez Władysława Jagiełłę – skutki zawarcia unii polsko-	–poprawnie posługuje się terminem: Jagiellonowie – wie, kim był Władysław Jagiełło – wskazuje na mapie państwo polskie oraz obszar Wielkiego Księstwa Litewskiego	–posługuje się terminem: unia – zna wydarzenia związane z datami: 1385 – przedstawia główne konsekwencje unii w Krewie	– przedstawia okoliczności zawiazania unii polsko-litewskiej – wymienia postanowienia unii w Krewie	– omawia zagrożenie ze strony zakonu krzyżackiego dla obu państw – opisuje sytuację związaną z objęciem tronu polskiego po wygaśnięciu dynastii Piastów	

	litewskiej – zagrożenie ze strony Krzyżaków – znaczenie terminów: unia, Jagiellonowie					
5. Zawisza Czarny i bitwa pod Grunwaldem	– rycerz – cechy charakterystyczne – postać Zawiszy Czarnego – bitwa pod Grunwaldem i biorący w niej udział rycerze – znaczenie terminów: rycerz, miecz, kopia, herb, kodeks honorowy	–posługuje się terminami: rycerz, miecz, herb – opisuje wygląd i cechy rycerza	–posługuje się terminami: giermek, kopia, kodeks honorowy – zna wydarzenia związane z datami: 1410 – charakteryzuje postać Zawiszy Czarnego – wyjaśnia powiedzenie: polegać jak na Zawiszy	– charakteryzuje rycerski kodeks honorowy – przedstawia przyczyny wielkiej wojny z zakonem krzyżackim – opisuje przebieg bitwy pod Grunwaldem	– wyjaśnia charakter obyczajowości i kultury rycerskiej – przedstawia postanowienie pokoju toruńskiego oraz skutki bitwy pod Grunwaldem	- wyjaśnia, czym zajmuje się heraldyka
6. Mikołaj Kopernik – wielki astronom	– Mikołaj Kopernik i jego życie – odkrycie Mikołaja Kopernika i powiedzenie: wstrzymał Słońce	–posługuje się terminami: astronom, obserwatorium, luneta – wie, kim był Mikołaj Kopernik	–posługuje się terminami: astronomia, teoria heliocentryczna – wyjaśnia powiedzenie: wstrzymał Słońce i ruszył Ziemię	– przedstawia poglądy na temat Ziemi i Układu Słonecznego przed odkryciem Kopernika	– przedstawia inne dokonania i zainteresowania Mikołaja Kopernika – wie, gdzie urodził się Mikołaj Kopernik oraz gdzie znajduje	– wyjaśnia, dlaczego najważniejsze dzieło Kopernika zostało potępione przez Kościół – wyjaśnia, czym jest nauka i jakie cechy musi spełniać wiedza

	i ruszył Ziemię – dokonania Kopernika spoza dziedziny astronomii – znaczenie terminu astronomia				się jego grobowiec	naukowa
Rozdział III: Wojny i upadek Rzeczypospolitej						
1. Jan Zamoyski – druga osoba po królu	– kariera polityczna Jana Zamoyskiego – kariera wojskowa Jana Zamoyskiego – Zamość – miasto renesansowe – Akademia Zamojska (Takie będą Rzeczypospolite, jakie ich młodzieży chowanie) – znaczenie terminów: szlachta,	–posługuje się terminem: szlachta – wskazuje na mapie Zamość	– poprawnie posługuje się terminami: kanclerz, hetman, akademia – charakteryzuje postać i dokonania Jana Zamoyskiego	– zna królów elekcyjnych: Stefana Batorego i Zygmunta III Wazę – wyjaśnia słowa Zamoyskiego: Takie będą Rzeczypospolite, jakie ich młodzieży chowanie	– wyjaśnia różnice między monarchią dynastyczną a elekcyjną – przedstawia zagrożenia dla państwa polskiego wynikające z systemu wolnej elekcji – opisuje państwo polskie rządzone przez szlachtę w XVI w.	– charakteryzuje Zamość, jako przykład miasta renesansowego

	kanclerz, hetman					
2. XVII wiek – stulecie wojen	– potop szwedzki, rola Stefana Czarnieckiego – obrona Jasnej Góry i rola przeora Augustyna Kordeckiego – król Jan III Sobieski i jego zwycięstwa nad Turkami – rola husarii w polskich sukcesach militarnych – znaczenie terminów: potop szwedzki, husaria, wielki wezyr, odsiecz	–posługuje się terminami: potop szwedzki, husaria, Jasna Góra – opisuje wygląd i uzbrojenie husarii	– poprawnie posługuje się terminami: potop szwedzki, wielki wezyr, islam, odsiecz – zna wydarzenia związane z datami: 1655–1660, 1683 – wskazuje na mapie granice Rzeczypospolitej oraz jej sąsiadów – zna postaci: Augustyn Kordecki, Stefan Czarniecki, Jan III Sobieski, oraz ich dokonania	– przedstawia przebieg potopu szwedzkiego i przełomowej obrony Jasnej Góry – wskazuje na mapie: Szwecję, Jasną Górę, Turcję, Chocim, Wiedeń	– wyjaśnia, jakie były przyczyny klęski Polaków w pierwszej fazie potopu szwedzkiego	– wyjaśnia, dlaczego wojny XVII wieku przyczyniły się do osłabienia Rzeczypospolitej – wyjaśnia powiedzenie: Polska przedmurzem chrześcijaństwa – wyjaśnia słowa Jana Sobieskiego: lepiej w cudzej ziemi, o cudzym chlebie wojować, aniżeli samym się bronić o swoim chlebie

3. Tadeusz Kościuszko na czele powstania	– sytuacja Rzeczypospolitej w XVIII w. – Konstytucja 3 maja – rozbiory Rzeczypospolitej przez Rosję, Prusy i Austrię – dowództwo Tadeusza Kościuszki w powstaniu w 1794 r. – bitwa pod Raławicami i rola kosynierów – klęska powstania i III rozbiór Rzeczypospolitej – znaczenie terminów: rozbiory, konstytucja, powstanie, kosynierzy	–posługuje się terminami: rozbiory, powstanie – wymienia państwa, które dokonały rozbiorów – przedstawia cel powstania kościuszkowskiego	–posługuje się terminami: konstytucja, kosynierzy – zna wydarzenia związane z datami: 1772, 3 maja 1791 r., 1794, 1795 – charakteryzuje postać i dokonania Tadeusza Kościuszki	– charakteryzuje postać i dokonania króla Stanisława Augusta Poniatowskiego – przedstawia znaczenie uchwalenia Konstytucji 3 Maja – opisuje przebieg powstania kościuszkowskiego	– wyjaśnia, dlaczego rocznica uchwalenia Konstytucji 3 Maja została ogłoszona świętem narodowym – wyjaśnia przyczyny klęski powstania kościuszkowskiego	– wyjaśnia przyczyny kryzysu Rzeczypospolitej szlacheckiej – podaje przykłady i ocenia różne postawy Polaków w okresie rozbiorów (w tym targowiczán)

4. Józef Wybicki i hymn Polski	– losy Polaków po upadku Rzeczypospolitej – Legiony Polskie we Włoszech i panujące w nich zasady – generał Jan Henryk Dąbrowski i jego rola w utworzeniu Legionów Polskich – Józef Wybicki – autor Mazurka Dąbrowskiego – znaczenie słów Mazurka Dąbrowskiego – Mazurek Dąbrowskiego hymnem Polski – znaczenie terminów: emigracja, legiony, hymn państwowy	–posługuje się terminem: hymn państwowy – zna nazwisko autora hymnu państwowego – potrafi objaśnić pierwszą zwrotkę i refren hymnu	– posługuje się terminami: emigracja, legiony – zna wydarzenia związane z datą: 1797 – wskazuje na mapie Francję, Włochy, L – charakteryzuje postaci oraz dokonania gen. Jana Henryka Dąbrowskiego i Józefa Wybickiego	– przedstawia sytuację narodu polskiego po III rozbiorze – opisuje Legiony Polskie we Włoszech oraz panujące w nich zasady	– przedstawia dalsze losy Legionów Polskich we Włoszech – wyjaśnia, dlaczego Polacy zaczęli tworzyć legiony polskie u boku Napoleona – wie, kiedy Mazurek Dąbrowskiego został polskim hymnem narodowym	

5. Romuald Traugutt i powstanie styczniowe	– Romuald Traugutt – życie przed wybuchem powstania styczniowego – branka i wybuch powstania styczniowego – wojna partyzancka – funkcjonowanie państwa powstańczego – Romuald Traugutt dyktatorem powstania – represje po upadku powstania styczniowego – znaczenie terminów: zabór rosyjski, działalność konspiracyjna, branka, wojna partyzancka,	–posługuje się terminami: zabory, zabór rosyjski, wojna partyzancka – wyjaśnia, dlaczego Polacy zorganizowali powstanie – charakteryzuje taktykę walki partyzanckiej	– poprawnie posługuje się terminami: działalność konspiracyjna, branka, dyktator, zesłanie – zna wydarzenia związane z datami: 1863–1864 – pokazuje na mapie zasięg zaboru rosyjskiego – charakteryzuje postać i dokonania Romualda Traugutta	– charakteryzuje sytuację narodu polskiego w zaborze rosyjskim – wyjaśnia, dlaczego Polacy prowadzili działalność konspiracyjną – opisuje charakter i przebieg powstania styczniowego – przedstawia skutki powstania	– opisuje funkcjonowanie państwa powstańczego – wyjaśnia, dlaczego powstanie styczniowe upadło	– ocenia postawę Polaków pod zaborem rosyjskim

	dyktator, zesłanie					
6. Maria Skłodowska-Curie – polska noblistka	– edukacja M. Skłodowskiej-Curie na ziemiach polskich – tajne nauczanie i Latający Uniwersytet – kariera naukowa M. Skłodowskiej-Curie – Nagrody Nobla przyznane M. Skłodowskiej-Curie – polscy nobliści – znaczenie terminów: tajne nauczanie, Nagroda Nobla, laureat	–posługuje się terminami: tajne nauczanie, laureat – wyjaśnia, dlaczego Polacy nie mogli odbywać edukacji w języku polskim?	–posługuje się terminami: Nagroda Nobla, Uniwersytet Latający – charakteryzuje, na czym polegało tajne nauczanie – charakteryzuje postać i Marii Skłodowskiej-Curie	– wyjaśnia, jak funkcjonował Uniwersytet Latający – wyjaśnia, dlaczego Maria Skłodowska-Curie musiała wyjechać do Francji – przedstawia dokonania Marii Skłodowskiej-Curie i wyjaśnia, za co została uhonorowana Nagrodą Nobla	– wymienia innych polskich laureatów Nagrody Nobla	– porównuje szkolnictwo XIX-wieczne i współczesne – opisuje swoją ulubioną dziedzinę naukową i jej wybitnego przedstawiciela
Rozdział IV: Ku współczesnej Polsce						

1. Józef Piłsudski i niepodległa Polska	– działalność Józefa Piłsudskiego przed I wojną światową – udział Legionów Polskich i Józefa Piłsudskiego w działaniach zbrojnych podczas I wojny światowej – odzyskanie niepodległości przez Polskę – walki o ustalenie granic II Rzeczypospolitej i Bitwa Warszawska – Józef Piłsudski Naczelnikiem Państwa – Narodowe Święto Niepodległości – znaczenie terminów: II	–posługuje się terminem: II Rzeczpospolita – wskazuje na mapie obszar II RP – wie, kiedy i z jakiej okazji obchodzimy święto państwowe w dniu 11 listopada	– posługuje się terminami: I wojna światowa, Naczelnik Państwa – zna wydarzenia związane z datami: 1914–1918; 11 listopada 1918 r., 15 sierpnia 1920 r. – charakteryzuje postać Józefa Piłsudskiego	– wyjaśnia, dlaczego dzień 11 listopada został ogłoszony świętem państwowym – opisuje przebieg Bitwy Warszawskiej – wyjaśnia rolę Józefa Piłsudskiego w odzyskaniu niepodległości i budowie państwa polskiego	– opisuje trudności polityczne w odbudowie państwa polskiego – ocenia znaczenie Bitwy Warszawskiej – wyjaśnia, dlaczego w rocznicę Bitwy Warszawskiej Wojsko Polskie obchodzi swoje święto – charakteryzuje działalność Józefa Piłsudskiego przed I wojną światową – wyjaśnia sytuację państw zaborczych po wybuchu I wojny światowej – przedstawia udział Legionów Polskich w działaniach zbrojnych podczas I wojny światowej	– wyjaśnia sytuację geopolityczną w Europie powstałą w wyniku I wojny światowej, która umożliwiła Polakom odzyskanie niepodległości

	Rzeczpospolita, Naczelnik Państwa					
2. Eugeniusz Kwiatkowski i budowa Gdyni	– problemy odrodzonej Polski – zaślubiny Polski z morzem – zasługi Eugeniusza Kwiatkowskiego na polu gospodarczym – budowa portu w Gdyni, Centralny Okręg Przemysłowy – Gdynia polskim „oknem na świat” – znaczenie terminów: eksport, okręg	–posługuje się terminami: gospodarka, przemysł, minister, bezrobocie – wskazuje na mapie Polski Gdynię – wyjaśnia, dlaczego Gdynia stała się polskim „oknem na świat”	– poprawnie posługuje się terminami: eksport, import, okręg przemysłowy – charakteryzuje postać Eugeniusza Kwiatkowskiego – wskazuje na mapie obszar Centralnego Okręgu Przemysłowego	– opisuje trudności gospodarcze i ustrojowe w odbudowie państwa polskiego – przedstawia dokonania Eugeniusza Kwiatkowskiego	– wyjaśnia, w jaki sposób rozwój gospodarczy wpływa na sytuację obywateli	

	przemysłowy					
3. Zośka, Alek i Rudy – bohaterscy harcerze	– wybuch II wojny światowej – sytuacja społeczeństwa polskiego pod niemiecką okupacją – Szare Szeregi (Zośka, Alek, Rudy) – akcja pod Arsenalem – batalion „Zośka” w powstaniu warszawskim – powstanie warszawskie jako wyraz patriotyzmu młodego pokolenia – znaczenie	–posługuje się terminem: okupacja – wie, kiedy i gdzie wybuchła II wojna światowa – opisuje sytuację narodu polskiego pod niemiecką okupacją	–posługuje się terminami: łapanki, Armia Krajowa, Szare Szeregi – zna wydarzenia związane z datami: 1 września 1939 r., 1 sierpnia 1944 r., 1945 – charakteryzuje postaci Zośki, Alka i Rudego	– opisuje najważniejsze akcje Szarych Szeregów, w tym akcję pod Arsenalem – przedstawia przebieg powstania warszawskiego – ocenia postawę młodzieży polskiej pod okupacją	– charakteryzuje działalność Polskiego Państwa Podziemnego – przedstawia politykę ZSRR wobec Polaków (mord katyński)	

	terminów: okupacja, łapanki, Armia Krajowa, Szare Szeregi					
4. Pilecki i Inka – „żołnierze niezlomni”	– polityka Niemiec wobec ludności żydowskiej – obozy koncentracyjne – raporty W. Pileckiego – represje komunistów i śmierć W. Pileckiego – polityka komunistów wobec polskiego podziemia – postawa Danuty Siedzikówny, ps. Inka – znaczenie terminów: obozy koncentracyjne, „żołnierze	–posługuje się terminem: obozy koncentracyjne – opisuje politykę Niemiec wobec ludności żydowskiej – wyjaśnia, kto objął rządy w państwie polskim po zakończeniu II wojny światowej	– poprawnie posługuje się terminem „żołnierze niezlomni” – zna zbrodnie niemieckie popełnione na Żydach – charakteryzuje postaci Witolda Pileckiego, Danuty Siedzikówny – wyjaśnia, dlaczego dla wielu Polaków wojna się nie zakończyła	– wskazuje na mapie największe niemieckie obozy koncentracyjne – opisuje represje komunistów wobec zwolenników prawowitych władz polskich – ocenia postawę Danuty Siedzikówny, ps. Inka	– wyjaśnia, dlaczego państwo polskie znalazło się po II wojnie światowej w sowieckiej strefie wpływów – charakteryzuje działalność opozycji antykomunistycznej – rozumie dramatyzm wyboru postaw przez obywateli wobec państwa polskiego po II wojnie światowej	– wyjaśnia pojęcie suwerenność – wyjaśnia pojęcie „żelazna kurtyna” oraz jego genezę – charakteryzuje postać i działalność Ireny Siedlerowej

	niezłomni”					
5. Jan Paweł II – papież pielgrzym	– opozycyjna rola Kościoła w czasach komunizmu – wybór Karola Wojtyły na papieża – pielgrzymki papieża do ojczyzny: Niech zstąpi Duch Twój i odnowi oblicze ziemi. Tej ziemi! – wsparcie Kościoła dla Polaków protestujących przeciw rządów komunistów – Jan Paweł II jako papież pielgrzym – znaczenie terminów: papież, konklawe, kardynał, pontyfikat	–posługuje się terminem: papież – wskazuje na mapie przebieg granic państwa polskiego po II wojnie światowej – wie, kim był Karol Wojtyła	– poprawnie posługuje się terminami: konklawe, kardynał, pontyfikat – charakteryzuje rolę papieża jako przywódcy Kościoła katolickiego oraz jako autorytetu moralnego dla wiernych	– opisuje sytuację społeczeństwa polskiego w czasach PRL – charakteryzuje rolę Kościoła katolickiego w czasach komunizmu	– wyjaśnia znaczenie pierwszej pielgrzymki Jana Pawła II do kraju dla społeczeństwa polskiego	– podaje przykłady protestów Polaków wobec władz komunistycznych

6. „Solidarność” i jej bohaterowie	– kryzys PRL w latach 70. XX w. – działalność opozycyjna – strajki robotnicze i powstanie NSZZ „Solidarność” – bohaterowie „Solidarności” – L. Wałęsa, A. Walentynowicz, A. Gwiazda – wprowadzenie stanu wojennego i represje przeciwko opozycji – przełom 1989 r. i upadek komunizmu – znaczenie terminów: strajk, związek zawodowy, „Solidarność”, stan wojenny, Okrągły Stół	–posługuje się terminami: kryzys, strajk – wie, jak się nazywał pierwszy przywódca związku zawodowego „Solidarność” i późniejszy prezydent	– poprawnie posługuje się terminami: związek zawodowy, „Solidarność”, stan wojenny, Okrągły Stół – zna wydarzenia związane z datami: sierpień 1980, 1989 – wyjaśnia, dlaczego w 1980 r. doszło do masowych strajków robotniczych – zna głównych bohaterów „Solidarności” – L. Wałęsę, A. Walentynowicz, A. Gwiazdę		– opisuje okoliczności zawiązania związku zawodowego „Solidarność” – przedstawia główne postulaty „Solidarności” – wyjaśnia, jaką rolę odegrał stan wojenny – wyjaśnia znaczenie i skutki rozmów Okrągłego Stołu	

